

สาธารณรัฐที่ 2 กับสังคมการราษฎร์

เค้าโครงเรื่อง

1. รัฐบาลชั่วคราว
2. รัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. 1931
3. กฎหมายปฏิรูปเกษตรกรรมปี ค.ศ. 1932
4. การปฏิวัติเดือนตุลาคม ค.ศ. 1934
5. สังคมกลางเมือง

สาระสำคัญ

1. รัฐบาลชั่วคราวในสมัยสาธารณรัฐที่ 2 ได้ถูกตั้งขึ้นโดยคณะกรรมการปฏิวัติร่วมกับกลุ่มสาธารณรัฐนิยมกับพรรครสปันส์คอมนิยม โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะนำความสงบสุขกลับมาสู่สังคมสเปนและการนำเสนอเข้ามาสู่การเป็นรัฐสมัยใหม่ในแนวเสรีนิยมและสังคมนิยม ดังนั้น จึงได้มีการหอบทวนนโยบายที่รัฐบาลเก่าได้กระทำไปแล้ว นอกจากนี้ ยังมีการลดอำนาจของกองทัพลงและสนับสนุนการจารัก្យปฏิรูปความเป็นอยู่ของกรรมกรและชาวนา แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ และกำหนดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1931 เพื่อนำความมั่นคงมาสู่สาธารณรัฐที่ 2
2. รัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. 1931 เป็นผลงานของคณะกรรมการประชุมสภาคอร์เตสในสมัยแรกของสาธารณรัฐที่ 2 และได้มีการประกาศใช้อย่างเป็นทางการในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1931 โดยการประกาศให้ประเทศสเปนเป็นสาธารณรัฐของชนชั้นกรรมมาซีพ ลักษณะเด่นของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือความเป็นเสรีนิยมโดยประชาชนจะมีสิทธิ์บริการเท่าเทียมกันตามกฎหมาย จุดอ่อนของรัฐธรรมนูญฉบับนี้คือ การลดอำนาจกลุ่ม อภิสิทธิ์ชน และการลดบทบาทของศาสนาจักร
3. กฎหมายการปฏิรูปเกษตรกรรมปี ค.ศ. 1932 เป็นผลงานของรัฐบาลผสมสาธารณรัฐนิยมและสังคมนิยม มีจุดมุ่งหมายที่จะแก้ไขปัญหาการขาดที่ทำกิน

ของพวกรชานาโดยไม่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อทรัพย์สินส่วนตัวของประชาชนอย่างไรก็ตาม กฎหมายฉบับดังกล่าวได้ทำให้ชาวนาต้องผิดหวัง เพราะรัฐบาลไม่สามารถจัดหาที่ทำกินให้แก่ชาวนาส่วนใหญ่ของประเทศ จึงก่อให้เกิดผลกระทบที่ตามมาคือ การก่อความไม่สงบของพวกรชานา และชาวนาได้หันไปร่วมมือกับกลุ่มกรรมกร ต่อต้านรัฐบาล

4. การปฏิวัติเดือนตุลาคม ค.ศ. 1934 เกิดขึ้นในสมัยการปกครองของรัฐบาล ผสมอนุรักษ์นิยมกลุ่มสารณรัฐนิยมเดติเดลและกลุ่มฝ่ายขวาชาหอลิก มีสาเหตุมาจากการไม่พอใจรัฐบาลโดยกลุ่มฝ่ายซ้ายในคากาโนโลเนีย พวกราช กและกลุ่มสังคมนิยม เต่อการปฏิวัติในครั้งนี้กลับไม่ได้รับความร่วมมือจากกลุ่มอนาคติสต์ จึงทำให้การปฏิวัติต้องล้มเหลว
5. สมครามกลางเมืองเกิดขึ้นในสมัยการปกครองของรัฐบาลพรครองแห่งประเทศไทย มีสาเหตุมาจากการไม่พอใจรัฐบาลโดยกลุ่มนุรักษ์นิยมและฝ่ายทหาร รัฐบาลไม่สามารถควบคุมความวุ่นวายที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ ดังนั้น เมื่อเกิดกรณีการลอบสังหาร คากาโนโล โซเตโล ผู้นำกลุ่มประชาชาติซึ่งเป็นกลุ่มการเมืองฝ่ายขวา ฝ่ายทหารจึงนำอาสาเหตุการณ์ตั้งกล่าวมาเป็นข้ออ้างในการปฏิวัติ ทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายปฏิวัติต่างก็พยายามดึงเอามวลชนกลุ่มที่เป็นกลางเข้ามาร่วมกับกลุ่มของตน จึงมีผลลุกคามก่อให้เกิดสมครามกลางเมืองขึ้นในเวลาต่อมา

ดุลประสังค์ของการเรียนรู้

ภาระหลักของนักเรียนคือการเรียนรู้และการบูรณาการความรู้ 2 ประการนี้เป็นเครื่องมือที่สำคัญมากในการดำเนินการทางการศึกษา

1. บดีกัลยาณี ภาระทางการศึกษาและภาระทางการบูรณาการ ค.ศ. 1931
2. บดีกัลยาณี ภาระทางการศึกษาและภาระทางการบูรณาการ ค.ศ. 1931
3. บดีกัลยาณี ภาระทางการศึกษาและภาระทางการบูรณาการ ค.ศ. 1933
4. บดีกัลยาณี ภาระทางการศึกษาและภาระทางการบูรณาการ ค.ศ. 1934
5. บดีกัลยาณี ภาระทางการศึกษาและภาระทางการบูรณาการ ค.ศ. 1936

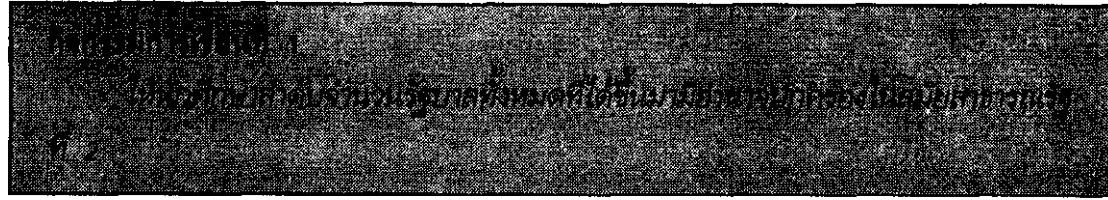
ความนำ

การศึกษาสาธารณะที่ 2 กับสังคมกลางเมืองก็เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ถึงเรื่องราวของสาธารณรัฐที่ 2 ของสเปนซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ยุค เริ่มตั้งแต่สมัยรัฐบาลชั่วคราวซึ่งปกครองโดยคณะกรรมการปฏิวัติร่วมระหว่างกลุ่มสาธารณะนิยมกับกลุ่มสังคมนิยม การต่อต้านศาสนาและการแยกศาสนาออกจากกิจการของรัฐ การยกระดับความเป็นอยู่ของชาวนาและการร่วมกัน การปฏิรูปทางการเงิน การเลือกตั้งในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1931 รัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. 1931 การจัดตั้งรัฐบาลผสมสาธารณะนิยมกับสังคมนิยม สาธารณรัฐที่ 2 กับปัญหาคาทอลิกนี้ ผลกระทบจากการออกกฎหมายปฏิรูปเกษตรกรรมปี ค.ศ. 1932 การต่อต้านรัฐบาลโดยกลุ่มกรรมกร รัฐบาลอนุรักษ์นิยมฝ่ายขวา การปฏิวัติในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1934 การเลือกตั้งในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1936 การจัดตั้งรัฐบาลพรรคแนวประชาชน ปัญหาของรัฐบาลพรรคแนวประชาชนซึ่งจะนำไปสู่การปฏิวัติในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1936 และสังคมกลางเมือง

สาธารณรัฐที่ 2 (The Second Republic of 1931-1936) ของสเปนแบ่งย่อยได้เป็น 4 ยุค คือ

1. สมัยรัฐบาลชั่วคราว (Provisional Government) ปกครองประเทศตั้งแต่เดือนเมษายน-ตุลาคม ค.ศ. 1931
2. สมัยรัฐบาลของกลุ่มสาธารณะนิยมฝ่ายซ้าย (Left Republicans) และพรรคสังคมนิยม (Socialists) ปกครองตั้งแต่เดือนตุลาคม ค.ศ. 1931 จนฝ่ายแพ้การเลือกตั้งในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1933
3. รัฐบาลอนุรักษ์นิยมของกลุ่มสาธารณะนิยมเดซิเคิล (Radical Republicans) และกลุ่มฝ่ายขวาคาทอลิก (Catholic Right) ปกครองตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1933 จนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1936 ซึ่งจะลับไปด้วยการปฏิวัติที่เกิดขึ้นในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1934
4. รัฐบาลพรรคแนวประชาชน (Popular Front) ซึ่งทำการเลือกตั้งและเป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1936 ซึ่งจะจบลงด้วยการก้าวเข้าไปสู่ความรุนแรงและลงเอยด้วยการปฏิวัติของฝ่ายทหารในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1936¹

¹The New Encyclopedia Britannica, Vol. 17 (1981), 440.

สมัยรัฐบาลชั่วคราว (Provisional Government) ในขณะที่พระเจ้าอัลฟองโซที่ 13 เสด็จลี้ภัยไปพำนักระยะหนึ่ง กรุงโรม ประเทศอิตาลี คณะกรรมการปฏิรูปรวมระหว่างกลุ่มสาธารณรัฐนิยมและพรรคสังคมนิยมก็ได้ร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลชั่วคราวขึ้นในเดือนเมษายน ค.ศ. 1931 โดยมี อัลคาลา ซาโมโล (Alcalá Zamora) อดีตสมาชิกพรรครีบิเดนต์ (Republican) ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี (President) อาเลคานโดร เลรูค (Alejandro Lerroux) หัวหน้าพรรครัฐดิคิล (Radical Party) เป็นรัฐมนตรีต่างประเทศ มา纽เอล อาซานา (Manuel Azaña) ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และ มีเกล บูรา ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ฯลฯ

โดยสรุปแล้วรัฐบาลชั่วคราวจะประกอบไปด้วยกลุ่มการเมืองหลายกลุ่ม เช่น เรินิยม สาธารณรัฐนิยม สังคมนิยม กลุ่มหัวรุนแรง และฝ่ายซ้ายคatalan Left ซึ่งกลุ่มที่มาร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลจะเป็นตัวแทนของฝ่ายเรินิยมเพื่อต่อต้านการปกครองในระบบเผด็จการซึ่ง wangrupe แบบโดยนายพลวิเโวรา และเนื่องจากนักการเมืองส่วนใหญ่ที่เข้ามาร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลชั่วคราวจะเป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์ทางการเมืองมาก่อน ดังนั้น จึงมีความตั้งใจที่จะนำความเจริญมาสู่ประเทศและนำสเปนเข้าไปสู่ความทันสมัย

กลุ่มฝ่ายค้าน

กลุ่มฝ่ายค้านที่สำคัญของรัฐบาลชั่วคราว ได้แก่ กลุ่มอนุรักษ์นิยม ซึ่งไม่สามารถรวมตัวกันได้ ทั้งนี้ เนื่องจากความล้มเหลวของรัฐบาลได้เรียกร้องและการพยายามเพื่อการเลือกตั้ง ก่อนที่พระเจ้าอัลฟองโซที่ 13 จะเสด็จลี้ภัยไปประทับที่กรุงโรม ดังนั้น หน้าที่ของฝ่ายค้านจึงตกเป็นภาระของกลุ่มหัวรุนแรงซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มอนาร์คิสต์ (Anarchists) และซินดิคัลิสต์ (Syndicalists)

การดำเนินงานของรัฐบาลชั่วคราว

รัฐบาลชั่วคราวพยายามนำความสงบสุขกลับมาสู่สังคมสเปนและพยายามนำสเปนเข้าสู่การเป็นรัฐสมัยใหม่ ดังนั้น จึงมีการทำทบทวนนโยบายที่รัฐบาลเก่าได้กระทำไปแล้วคือ

1. การทำสัญญาต่าง ๆ ที่ได้กระทำมาในอดีตหรืองานทางด้านบริหารและการผูกขาด (Monopoly) ในกิจกรรมต่าง ๆ ได้มีการตรวจสอบกันใหม่ว่าจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศหรือไม่

2. กกฎหมายต่าง ๆ ที่ล้าสมัยถูกยกเลิก มีการฟื้นฟูสิทธิส่วนบุคคลขึ้นมาใหม่ พร้อมทั้งมีการนำเอากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสังคมมาบังคับใช้
3. ให้มีการประเมินความเสียที่เกิดขึ้นที่เมืองเอนเนเวลขึ้นใหม่ พร้อมทั้งให้มีการยกเลิกมาตรการการลงโทษที่ใช้ในสมัยรัฐบาลเผด็จการ
4. ให้ยึดทรัพย์สินของพระเจ้าอัลฟองโซที่ 13 มาเป็นของรัฐ และให้นำเอาร่องสี คือแดง เหลือง และดำ มาใช้เป็นธงชาติ และให้มีการนำเอาเพลง "Hymn of Relgo" มาใช้เป็นเพลงชาติแทนเพลง "Royal March"
5. กองทัพบุกรุกจำกัดอ่านาจและลดจำนวนลงโดยนายทหารกว่า 20,000 นาย ถูกกำหนดให้เก่ายืนอายุตัวเองแต่ก็จะได้รับค่าตอบแทน พอดีกับเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1931 กองทัพบุกก็ไม่มีอ่านาจพอที่จะเข้าแทรกแซงกิจกรรมของพลเรือน

การแยกศาสนาจักรออกจากคริสต์

รัฐบาลชี้ว่าครารายงพยายามที่จะยกเลิกอ่านาจของศาสนาจักรโดย มูรา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจุดมุ่งหมายของรัฐบาลชี้ว่าครารในการแยกศาสนาจักรออกจากคริสต์ในอดีตคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิก (Roman Catholic) ได้ถูกวางรากฐานลงในสเปนมาเป็นเวลาช้านาน ศาสนาจักรยังเป็นกลุ่มพลังและเป็นพันธมิตรที่สำคัญของรัฐบาลกษัตริย์ รัฐบาลชี้ว่าครารจึงจำเป็นต้องลดบทบาททางการเมืองของศาสนาจักรเพื่อไม่ให้พวกนี้มีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในครั้งต่อไป ดังนั้น จึงเป็นสาเหตุให้พวากาหอลิกร่วมตัวกันเป็นกลุ่มคาทอลิก (Catholic Action) เพื่อปักป้องผลประโยชน์ของกลุ่มชี้การดำเนินนโยบายของรัฐบาลชี้ว่าครารในการแยกศาสนาจักรออกจากคริสต์จะได้รับการวิพากษ์วิจารณ์เป็นอย่างมาก และนโยบายดังกล่าวจะกลายมาเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาของสาธารณรัฐที่ 2

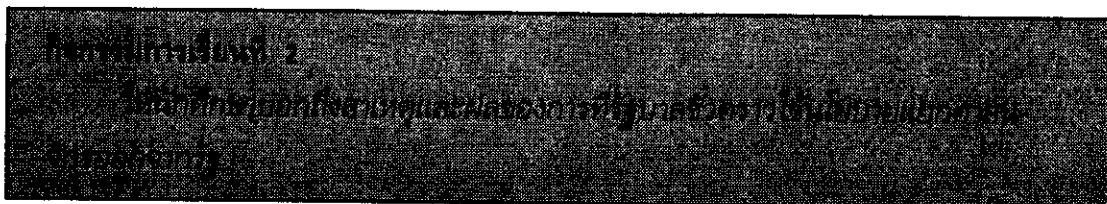
การแยกวัดออกจากโรงเรียน

การปรับปรุงระบบการศึกษาเป็นนโยบายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของรัฐบาลชี้ว่าคราร ซึ่งนโยบายดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายที่จะแยกวัดออกจากระบบการศึกษาของสเปน โดยการห้ามไม่ให้พระทำหน้าที่สอนหนังสือในโรงเรียน ซึ่งจะมีผลให้โรงเรียนประถมศึกษา (Primary School) ของวัดซึ่งมีจำนวนนักเรียนประมาณ 600,000 คน ต้องปิดตัวเอง ทำให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ต่อรัฐบาลชี้ว่าคราร ซึ่งไม่สามารถจัดหาโรงเรียนและครูมาทดแทนต่อโรงเรียนวัดที่ถูกสั่งปิดแต่รัฐบาลก็พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการหุ้มบประมาณทางด้านการศึกษาโดยเฉพาะการผลิตครุภัณฑ์ที่ทำหน้าที่ทดแทนพระที่เคยทำหน้าที่นี้มาก่อน นอกจากนี้ รัฐบาลชี้ว่ายังได้

ยกเลิกคำสั่งของรัฐบาลเพด็จการที่เคยห้ามสอนภาษาคatalán ในโรงเรียนประถมในเขตจังหวัดคากาโนลเนี้ย ดังนั้น จึงทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างชาวคatalán กับรัฐบาลชั่วคราวดำเนินไปได้ด้วยดี²

การจลาจลต่อต้านพวกราชคาಥอลิก

ประธานาธิบดี ชาโมรา ได้เขียนพระราชบัญญัติที่ผ่านมาไว้เป็นความตั้งใจอย่างแรงกล้าของประชาชนชาวสเปนจึงทำให้สามารถล้มการปกครองระบอบเก่าซึ่งมีอำนาจอยู่มาถึง 15 ศตวรรษได้สำเร็จภายใน 48 ชั่วโมง โดยไม่ต้องเสียเลือดเนื้อ แต่พออีกเพียงหนึ่งเดือนต่อมาคือ ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1931 ก็ได้เกิดความวุ่นวายขึ้นในกรุงมาดริด เนื่องมาจากพวกราช หัวรุนแรงซึ่งเป็นกลุ่มต่อต้านศาสนาคริสต์เพื่อใจต่อพวกราชคาಥอลิกโดยเฉพาะทบทาทของสังฆราช ชาเอน (Cardinal Segura Y Saenz) ผู้ดำรงตำแหน่งอาร์ชบิชอปแห่งโทledo (Archbishop of Toledo) ที่ได้เรียกร้องให้พวกราชคาಥอลิกรวมตัวกันปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่ม พวกรหุนแรงจึงได้ร่วมมือกันเผาดัดและสำนักซี (Convent) ความวุ่นวายได้ขยายตัวออกไปยังเมืองอื่น ๆ ทำให้รัฐบาลต้องประกาศกฎอัยการศึก (Martial Law) ความวุ่นวายเกิดขึ้นเป็นเวลา 5 วัน หลังจากนั้นจึงค่อย ๆ สงบลง

การปฏิรูปเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของพวกราชนาและกรรมกร

ในภาคใต้ของสเปนได้เกิดความวุ่นวายขึ้นเนื่องจากความต้องการให้มีการออกกฎหมายที่เกี่ยวกับการเกษตรกรรม ทั้งนี้ เนื่องมาจากคนงานในภาคเกษตรกรรมในชนบทยังได้รับความทุกข์ยากเนื่องมาจากการขาดทุนทำกิน จึงทำให้ต้องพยายามหางานทำในเมือง รัฐบาลชั่วคราวมีนโยบายที่จะปฏิรูปที่ดินเพื่อแจกจ่ายให้แก่ชาวนาจึงได้มีการออกกฎหมายที่เกี่ยวกับการเกษตรกรรมออกมานับถ้วนโดยมีการตรวจสอบที่ดินว่างเปล่า ทั้งยังมีการจ่ายเงินทดแทนให้แก่

²Henry Kamen, *A Concise History of Spain* (New York : Charles Scribner's Sons, 1973) p. 153.

เกษตรกรรมเมื่อได้รับอุบัติเหตุ ต่อมาก็ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิรูปการเกษตรขึ้นโดยมี จุดมุ่งหมายที่สำคัญคือการปฏิรูปที่ดินและนำชื่อมาที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรกรรมเสนอต่อสภาคอร์เตล ในส่วนของกรรมกรรัฐบาลชั่วคราวได้พิจารณาปัญหาของกรรมกรและได้มีการออกกฎหมายมา บังคับใช้ให้มีชั่วโมงการทำงานได้วันละไม่เกิน 8 ชั่วโมง เพื่อจะไม่ให้นายจ้างเอาเปรียบกรรมกร มาจากเงินไป

การปฏิรูปทางการเงิน

ปัญหาที่สำคัญของรัฐบาลชั่วคราวอีกประการคือการรักษาค่าของเงินบาท ซึ่งเป็นปัญหาที่ต่อเนื่องมาตั้งแต่สมัยที่พระเจ้าอัลฟองโซที่ 13 ยังทรงมีอำนาจ ทั้งนี้ มีสาเหตุมาจากการที่ สเปนได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก (Great Depression) ในปี ค.ศ. 1929 และค่า ของเงินบาทได้ตกต่ำถึงที่สุดในเดือนเมษายน ค.ศ. 1931 ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการเลือกตั้ง ครั้งใหม่ที่จะติดตามมา

การเลือกตั้งครั้งใหม่

การกิจที่สำคัญอีกประการของรัฐบาลชั่วคราวคือการจัดให้มีการเลือกตั้งครั้งใหม่ รัฐบาลชั่วคราวได้ลดอายุของผู้ลงทะเบียนเลือกตั้งจากเดิม 25 ปี มาเป็น 23 ปี เพื่อเป็น wang แก่คนหนุ่มสาวที่ช่วยกันสร้างสาธารณรัฐที่ 2 ขึ้นมา นอกจากนี้ รัฐบาลชั่วครวยังได้ขยายสิทธิ ในการสมัครเข้าเป็นผู้แทนราษฎรให้แก่พวกผู้หญิงอีกด้วย การเลือกตั้งครั้งใหม่ได้กำหนดเอาไว้ ในเดือนมิถุนายนและกำหนดการเปิดประชุมสภาคอร์เตลขึ้นในเดือนกรกฎาคม ซึ่งสภาคอร์เตลที่ เปิดประชุมใหม่นี้จะมีเพียงสภาคีชาวโรมันเดียวโดยผู้แทนราษฎรจะได้รับการเลือกตั้งโดยตรงมาจากประชาชน

จุดประสงค์ที่สำคัญในการจัดการเลือกตั้งครั้งนี้ก็เพื่อความมั่นคงของสาธารณรัฐที่ 2 และเพื่อเป็นการสร้างสเปนขึ้นมาใหม่ในแนวทางเสรีนิยมและสังคมนิยม พรรคการเมืองที่ ลงสมัครแข่งขันแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มคือ

1. กลุ่มนรุกษ์นิยม (Conservative) เป็นกลุ่มที่ต้องการคงไว้ซึ่งสถาบันตั้งเดิมที่เคยมีอยู่และต้องการที่จะรักษาผลประโยชน์ของคลาสนิยมและเจ้าของที่ดิน กลุ่มนรุกษ์นิยมเป็น กลุ่มที่ไม่สามารถต่อต้านได้ ทั้งนี้ เนื่องมาจากความล้มเหลวในอดีตของรัฐบาลไดเรคทอรี

2. กลุ่มผสมสารานรัฐนิยมและสังคมนิยม (Republican-Socialist Coalition) เป็น กลุ่มที่รวมตัวกันได้ที่สุดซึ่งจะรวมເອພຣຄາຣມີອງທີ່ມີຄວາມຄິດເຫັນທີ່ໄມ່ແຕກຕ່າງຈາກກັນ ມາກນັກໃນທາງການເມືອງເຂົ້າດ້ວຍກັນ ໂດຍໄດ້ຮັບການສັບສົນໂດຍຕຽງຈາກຮູບພາລ໌ຫົວໜາວ

3. กลุ่มหัวรุนแรง (Extremists) เป็นกลุ่มที่ມີຄວາມຄິດທີ່ຈະສ້າງສັບເຂົ້າມາໄໝມໂດຍການ

เปลี่ยนแปลงแบบรวดเร็วไม่ใช่แบบค่อยเป็นค่อยไป วิธีการดำเนินงานในขณะที่ทำเสียงคือ การก่อความและสร้างความรุนแรงตลอดเวลา การทำเสียงมุงเน้นที่จะเข้าไปหาเสียงกับพวกกรรมกร พรรคการเมืองที่สำคัญที่สุดในกลุ่มนี้ได้แก่ พรรคคอมมูนิสต์ (Communist Party) แต่ก็ได้ค่าว่าบาร์ (Boycott) การเลือกตั้งในครั้งนี้โดยหันมาใช้วิธีการรุนแรงและการนัดหยุดงาน (Strike) พรรคคอมมูนิสต์มีฐานกำลังที่สำคัญอยู่ในเมืองบาร์เซโลนา

ผลของการเลือกตั้งปรากฏว่ากลุ่มผสมสารานรัฐนิยมและสังคมนิยมได้รับชัยชนะ โดยได้รับเสียงข้างมาก กลุ่มองุรักษ์นิยมต่างก็ไม่คาดคิดว่ากลุ่มของตนเองจะเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ การเลือกตั้งในครั้งนี้ ส่วนกลุ่มหัวรุนแรงซึ่งพ่ายแพ้และเสียคะแนนไปเพราใช้วิธีการรุนแรง³

รัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. 1931

ผลงานที่สำคัญของการเปิดประชุมสภาครั้งเต็มคือการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมาใหม่ซึ่ง สำเร็จและประกาศใช้ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1931 รัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. 1931 ได้ประกาศให้ประเทศสเปนเป็นสาธารณรัฐของชนชั้นกรรมชีพ (Workers' Republic) ลักษณะเด่นของรัฐธรรมนูญฉบับนี้คือความเป็นเสรีนิยมและการให้เสรีภาพแก่ชนทุกชั้น ประชาชนชาวสเปนจะมีสิทธิเท่าเทียมกันตามกฎหมาย ให้มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและยังเปิดโอกาสให้สิทธิในการปกครองตนเองแก่เมืองต่าง ๆ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังให้การประกันสิทธิส่วนบุคคล สิทธิทางการเมืองและสิทธิแก่สตรีโดยเฉพาะสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง ประชาชนจะมีเสรีภาพในทางความคิดและมีสิทธิในการร้องเรียน ทั้งยังเปิดโอกาสให้มีเสรีภาพในการซุ่มนุ่ม และให้เสรีภาพแก่พวกหนังสือพิมพ์ สิ่งที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดให้ยกเลิกคือตำแหน่งของพวกรุนแรงและยังปฏิโภคให้รัฐสามารถงานศิลปะหรือนำอาชีวกรรมที่สำคัญมาเป็นของรัฐได้โดยการจ่ายค่าทดแทนในอัตราที่เหมาะสม

การแยกศาสนาออกจากรัฐ

รัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. 1931 ยังกำหนดให้มีการแยกศาสนา (Church) ออกจากรัฐ (State) ซึ่งจะส่งผลที่ตามมาคือ การตัดอ่อนางและหน้าที่ศาสนาจักรโดยการยุบรวมกัน ทำให้การแต่งงาน การหย่าร้างและการศึกษา ความคิดในการแยกศาสนาออกจากรัฐเป็นความคิดของกลุ่มต่อต้านศาสนา ซึ่งจะทำให้เกิดเป็นจุดอ่อนของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ และเนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้เปิดโอกาสให้มีการยกเลิกนิกาย เจซูอิท (Jesuit) การยึดทรัพย์สินของวัดมา

³Rhea Marsh Smith, Spain : A Modern History (Michigan : The University of Michigan Press, 1965) p. 432-435.

เป็นของรัฐและห้ามไม่ให้ค้านจักรเข้าไปเกี่ยวข้องกับ การค้า การอุตสาหกรรม และการศึกษา ซึ่งจะก่อให้เกิดกระแสต่อต้านจากพวกค่าหอลิกและจะส่งผลให้ประธานาธิบดี ชาโนลา และ มูรา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต้องลาออกจากเนื่องจากการคัดค้านในญัตติดังกล่าว การลาออกของประธานาธิบดีชาโนลาจะส่งผลให้มาบุก อชาดนา ผู้มีนโยบายต่อต้านค้านจักรอย่าง รุนแรงเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีของรัฐบาลชั่วคราว

การกำหนดตำแหน่งวาระและหน้าที่ของประธานธิบดี

สำหรับตำแหน่งประธานาธิบดีในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ได้กำหนดเอาไว้ 6 ปี และประธานาธิบดีจะเป็นผู้แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและยังเป็นผู้นำในการดำเนินนโยบายต่างประเทศโดยผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา อำนาจของประธานาธิบดีจะขึ้นกับสภาคือรัฐและซึ่งสภาคือรัฐเป็นตัวแทนอำนาจอธิปไตยของปวงชนชาวสเปน

การจัดตั้งรัฐบาลผสมสาธารณรัฐนิยมกับสังคมนิยม

ภายหลังจากการลงมติยอมรับในรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. 1931 แล้ว จึงทำการเลือกตั้งประธานาธิบดีขึ้นเพื่อบริหารประเทศซึ่งได้กระทำกันในสภาคอร์เตส ผลของการเลือกตั้งปรากฏว่า ชาโมล่า ได้รับคะแนนเสียงส่วนใหญ่ให้ขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี โดยมี อาชานา ได้รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เลรุค ออดิตรัฐมนตรีต่างประเทศและหัวหน้าพรรคริดิคิล (Radical Party) ได้กล่าวมาเป็นผู้นำของกลุ่มฝ่ายค้านในสภา⁴

สารณรัฐที่ 2 ก้มปัญหาคาทอลนีย์

ภายหลังจากการที่รัฐบาลชั่วคราวได้อันญมิตให้มีการสอนภาษาศาสตร์ล้านในจังหวัดคากาโนะเนียແລ້ວ ກົດໃຫ້ຄວາມສັນເພີ່ມຮ່ວມສາງຮຽນຮູ້ທີ 2 ກັບໝາວຄາຕາລັນເປັນໄປອ່ຍ່າງຮັບຮິນ ນອກຈາກນີ້ ໂດຍການສັນສົ່ນຂອງຮູ້ບາລເພື່ອຕັດປົງທາທີ່ຍິດເຢື່ມານານ ຈຶ່ງໄດ້ມີການເສັນອກງຸ່າມຍາກປົກຄອງຕະເອງຂອງໝາວຄາຕາລັນເຫັນສູ່ສັກຄວົງເຕັກ ແລະຮູ້ບາລຍັງໄດ້ເຕີຣີມການອອກງຸ່າມຍາກເພື່ອໃຫ້ຈັງຫວັດປາສົກມີການປົກຄອງຕະເອງເຫັນແດ່ຍັກທີ່ໝາວຄາຕາລັນຈະໄດ້ຮັບ

⁴Gordon A. Craig, *Europe Since 1914* (Illinois : The Dryden Press Inc., 1972), p. 626.

ผลกระทบจากการออกกฎหมายปฏิรูปเกษตรกรรมปี ค.ศ. 1932

ปัญหาสำคัญที่รัฐบาลสามารถรับรู้ต้องเผชิญคือปัญหาความไม่เป็นธรรมทางสังคม กลุ่มกรรมกรและชาวนาซึ่งเป็นกลุ่มพลังสำคัญในการสนับสนุนการปกครองในระบบอุดมสมบูรณ์จะได้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยเฉพาะในช่วงระยะเวลาดังกล่าวถือได้ว่าเป็นช่วงระยะเวลาแห่งความไม่ยุติธรรมในสังคม (Social Injustice Era) แต่รัฐบาลสามารถรับรู้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาของชาวนาและกรรมกรให้ดีเด่นไปตามความหวังที่ได้ตั้งเอาไว้

ปัญหาด้านการเกษตรกรรม เป็นปัญหาที่ต่อเนื่องมาจากสมัยของรัฐบาลชั่วคราวซึ่งได้ให้คำมั่นสัญญาแก่ชาวนาว่าจะต้องมีการแก้ไข แต่จากข้อสรุปการแก้ไขปัญหาของชาวนาที่รัฐบาลได้รับนั้นเป็นเพียงข้อมูลของพระราชกรณีย์ของกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มมาრกซิสต์ (Marxist) ต้องการให้ยึดที่ดินทั้งหมดมาเป็นของรัฐ กลุ่มสังคมนิยมสายกลางคิดว่านโยบายดังกล่าววนรุณแรงเกินไป ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดการต่อต้านสาธารณะรุนแรง ส่วนกลุ่มสังคมนิยมในสภาคองเกรสได้ยืนยันต่อสาธารณะว่ากฎหมายการปฏิรูปเกษตรกรรมจะไม่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อทรัพย์สินส่วนตัวของประชาชน อย่างไรก็ตาม กฎหมายปฏิรูปเกษตรกรรมที่ออกมานี้ในปี ค.ศ. 1932 จึงได้ก่อให้เกิดความผิดหวังต่อคนทั่วไป ทั้งนี้ เพราะกลุ่มที่ได้รับประโยชน์จากกฎหมายฉบับดังกล่าวมีเพียงชาวนาที่อยู่ในภาคกลางและภาคใต้ของสเปน ในตอนปลายปี ค.ศ. 1933 รัฐบาลสามารถจัดที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรได้เพียง 10,000 ครอบครัว

อย่างไรก็ตาม ผู้นำกลุ่มสังคมนิยมยังคงยืนยันว่ากฎหมายที่ออกมานี้สามารถแก้ปัญหาให้แก่ชาวนาอย่างได้ผล แต่โดยข้อเท็จจริงแล้วชาวนา�ังคงมีความไม่พอใจต่อกฎหมายที่ออกมาก็จึงทำให้การก่อความไม่สงบของชาวนาอย่างคงดำเนินอยู่ต่อไปและเพิ่มความรุนแรงยิ่งขึ้น ในแอนดาลูเซีย กลุ่มอนาร์คิสต์ (Anarchists) ได้ทำการก่อการต่อต้านความล้มเหลวของกลุ่มสังคมนิยมที่อยู่ในกรุงมาดริด เพื่อเร่งร้าวให้เกิดการปฏิรูป ต่อมาก็ได้เกิดเหตุการณ์ชั้น 2 เหตุการณ์ซึ่งเป็นลิ่งที่ซึ่งให้เห็นถึงความไม่พอใจที่มีต่อรัฐบาลของกลุ่มชาวนาในชนบท

ในปี ค.ศ. 1932 ในชนบทเล็ก ๆ ที่เมืองคาสติลล์บลังโก (Castilleblanco) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดเอสเตรมาดูรา (Estremadura) กองกำลังรักษาการณ์พลเรือน 4 คน ถูกฆ่าตายในเหตุการณ์การจลาจลอย่างหารุณเนื่องจากทางการปฏิเสธ ที่จะให้มีชุมชนุ่มในทางการเมือง อีกหนึ่งปีต่อมาในหมู่บ้านคาชา ปีคัส (Casas Viejas) ในจังหวัดแอนดาลูเซีย (Andalucia) หมู่บ้านเล็ก ๆ ซึ่งเป็นสมบัติส่วนตัวของดุกแห่งเมดินาเซล (Duke of MedinaSidonia) ที่ดินถูกยึดและถูกนำไปขายให้แก่ชาวนาและกลุ่มชาวนาได้ประท้วงให้มีการประกาศให้มีการปกครองตนเองในระบบคอมมูนิสต์และให้กองรักษาการพลเรือนยอมแพ้ รัฐบาลจึงทำการปราบปรามความวุ่นวายที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงซึ่งผลจากการปราบปรามดังกล่าวทำให้รัฐบาลของอาชนาต้องเสียชื่อเสียงไปเป็นอันมาก

ผลที่ติดตามมาคือการที่ชาวนาหมดหัวที่จะพึ่งรัฐบาลโดยหันไปร่วมมือกับฝ่ายค้านเพื่อต่อต้านรัฐบาลโดยมีกลุ่มกรรมกรเข้ามาสมทบเป็นจำนวนมาก⁵

การต่อต้านรัฐบาลโดยกลุ่มกรรมกร

ในฐานะที่เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานลาร์โก คาบัลเลโร (Largo Caballero) ได้ผลักดันให้มีการออกกฎหมายเพื่อเป็นประโยชน์แก่กรรมกร เช่น การกำหนดค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำและการกำหนดชั่วโมงการทำงานไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมง ทำให้กลุ่มสหภาพสังคมนิยม (Socialist Union) หรือ UGT หันมาร่วมมือกับรัฐบาล กลุ่มกรรมกรที่เป็นกำลังสำคัญในการต่อต้านรัฐบาล ได้แก่ กลุ่ม CNT ซึ่งเป็นกลุ่มอนาร์คิสต์ และกลุ่ม FAI (Federacion Anarquista Iberica) ซึ่งมีฐานกำลังอยู่ในเขตอุตสาหกรรมของจังหวัดคาตาโลเนีย กลุ่มต่อต้านได้นัดหยุดงานและก่อความวุ่นวายขึ้นเพื่อล้มรัฐบาล

สาเหตุพื้นฐานที่ก่อให้เกิดความวุ่นวาย

สาเหตุที่ 2 ได้ถือกำเนิดขึ้นท่ามกลางกระแสเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก รัฐบาลสาธารณรัฐไม่สามารถส่งเสริมการปฏิรูปอย่างได้ผล ทั้งนี้ เนื่องจากประสบปัญหาทางด้านการเงิน ประเทศสเปนต้องประสบกับปัญหาการว่างงานและก็ไม่มีองค์กรใดที่จะเข้ามามาก่อนปัญหาของประเทศ ในขณะเดียวกันกลุ่มการเมืองฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาลก็เริ่มเติบโตขึ้น เช่น กลุ่มนายทหาร ซึ่งยังให้ความจงรักภักดีต่อสถาบันศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์ พวกคาร์ลิส (Carlistas) ก็เริ่มทำการสะสมอาวุธ ทางด้านฝ่ายซ้ายพrorocommunist ก็เริ่มขยายฐานของตนลงมากขึ้น ทางด้านฝ่ายขวากลุ่มนับสนุนรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นพรรคการเมืองสมที่มีหลายกลุ่มเข้ามาร่วมมือกัน พรรครัฐบาลที่แข็งแกร่งที่สุดได้แก่ Ceda (Confederacion de Derechas Autonomas) นำโดย กิล โรเบลส (Gil Robles) ผู้เป็นนักกฎหมายหนุ่ม Ceda เป็นขบวนการที่มีรากฐานซึ่งนิยมการปกครองแบบฟاشิสต์ในอิตาลีและเยอรมนี และเมื่อมีการตั้งพรรคการเมืองขึ้นมา ก็จะมีลักษณะเป็นกลุ่มรัฐธรรมนูญคาดอิกิ ในวัลลาโดลิด Jons (Juntas de Ofensiva Nacional Sindicalista) จัดตั้งขึ้นโดย รามิโร เลเดสما รามอส (Ramiro Ledesma Ramos) อตีตันกีกิษามหาวิทยาลัยมาดริดผู้นิยมซึ่งชอบในตัวของ希特เลอร์ (Hitler) ต้องการให้กรรมกรได้รับความยุติธรรมในสังคมและเป็นผู้ที่สนับสนุนความคิดแบบสเปนิชฟاشิสต์ (Spanish Fascism) มากกว่าผู้อื่น รามอสพยายามเรียกร้องความเป็นธรรมให้แก่กรรมกรและชาวนาและเขาได้ยกย่อง คาร์ล มาร์ก (Karl Marx) ว่า เป็นผู้เผยแพร่ความคิดที่จะต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมของกลุ่มผู้ใช้แรงงานและได้กล่าวประณาม

⁵Henry Kamen, A Concise History of Spain, p. 156.

ศาสนจักรและนิกายคาทอลิกว่าเป็นกลุ่มอิทธิพลปฏิรูป (Reactionary) และเป็นศัตรุของความยุติธรรมในสังคมถือเป็นกลุ่มอันตรายเทียบได้กับพากนายนุนอุตสาหกรรม นายธนาคาร และเจ้าของที่ดินในสเปน กลุ่ม Jons เป็นกลุ่มต่อต้านศาสนาและจะเป็นพันธมิตรกับขบวนการที่เกิดขึ้นมาใหม่ที่มีแนวทางต่อต้านศาสนาและร่วมมือกันต่อต้านพรรครัฐ Ceda ของกิล โรเมลส ในกรุงมาดริด โยเซ อันโนนิโอ พรโม เดอ ริเวรา (Jose Antonio Primo de Rivera) บุตรชายของนายพลริเวรา อดีตจอมเผด็จการผู้อุทิศตนเองให้กับศาสนาในนิกายคาทอลิกและต้องการกลับมาแก้แค้นแทนพ่อ ได้ก่อตั้งพรรคราษฎร์ Falange ขึ้น พรรคราษฎร์ค้านเหล่านี้ต่างก็ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในขณะที่รัฐบาลสาธารณรัฐเริ่มล้มเหลวในผลงานของตนเอง ทั้งนี้ เพราะคุกเติมไปด้วยนักโทษ คนว่างงานมีอยู่ทุกหนแห่ง เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องพยายามใช้การณ์อยู่ตลอดเวลา และในที่สุดผลกระทบจากเหตุการณ์ลั่นไหrovado ที่คชาปีค้าทำให้รัฐบาลของอาชานาต้องล้มลงไปในที่สุด¹

รัฐบาลอนุรักษ์นิยมสมกลุ่มสาธารณรัฐเดิมและกลุ่มคาทอลิก

การเลือกตั้งในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1933 มีผลทำให้กลุ่มฝ่ายขวาได้รับเสียงส่วนใหญ่ในสภาอิสระ โดยได้รับเสียงสนับสนุน 207 เสียง จากจำนวนทั้งหมด 473 เสียง และเนื่องจากไม่ได้รับเสียงเกินครึ่งในสภาจึงต้องมีการจัดตั้งรัฐบาลผสมร่วมกับกลุ่มสายกลาง ภายใต้สภารัฐ เลรู็อก (Lerroux) หัวหน้าพรรครีดิเดล นักการเมืองผู้มากไปด้วยประสบการณ์ เป็นผู้ได้รับเสียงสนับสนุนมากที่สุด ชาวสเปนส่วนใหญ่ตั้งความหวังไว้กับรัฐบาลใหม่ว่าจะสามารถนำสเปนเข้าไปสู่ความก้าวหน้าและยุติปัญหาการตัดหยุดงาน และในที่สุด เลรู็อกก็ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

ผลงานของรัฐบาลอนุรักษ์นิยม

งานที่นิรบรรยายของรัฐบาลอนุรักษ์นิยมคือการปลดปล่อยศาสนจักรคาทอลิกสเปนจากมาตรการที่ตั้งไว้โดยรัฐบาลอาชานา การเปลี่ยนระบบการศึกษาที่จะให้ชาวอาชานาทำหน้าที่สอนหนังสือแทนที่พระต้องถูกยกออกไปและกลุ่มพระนิกายเจซูอิทึยังคงสอนหนังสือได้อย่างเปิดเผยในกรุงมาดริด รัฐบาลใหม่เริ่มมีการเจรจากับสำนักวาระติกัน ถึงแม้ว่าการนัดหยุดงานจะลดลงแต่ผลงานของรัฐบาลอนุรักษ์นิยมยังมีน้อยมาก ซึ่งจะมีผลทำให้กลุ่มอนาคติสต์ซึ่งไม่มีพื้นที่ในรัฐบาลปฏิรูปอยู่แล้วทำการปฏิรูปตัวขึ้นในตอนปลายปี ค.ศ. 1933 ที่เมืองชารากอสชา

¹Rhea Marsh Smith, *Spain a Modern History*, p. 444.

และจะติดตามมาด้วยการนัดหยุดงานทั่วประเทศภายใต้การนำของกลุ่มอนาคติสต์ กลุ่มกรรมกรได้หันมาร่วมมือกับกลุ่มสหภาพสังคมนิยม UGT ภายใต้การนำของคานาเลโร (Caballero) ซึ่งได้เปลี่ยนແນວการต่อสู้แบบรัฐสภาพมาสู่การปฏิวัติ คานาเลโรคิดว่าการปฏิวัติทางสังคมเป็นความหวังที่เหลืออยู่เพียงประการเดียวของมวลชนสเปน และได้มีความพยายามที่จะรวมกลุ่มขบวนการกรรมกรเข้าด้วยกัน แต่ครั้งการตั้งกล่าวก็ได้รับการปฏิเสธจากกลุ่มอนาคติสต์ ในขณะเดียวกันสหภาพทางสังคมของสเปนก็ยังตกต่ำลงไปอีกเมื่อจำนวนคนทำงานเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

การปฏิวัติในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1934

นอกจากจะต้องเผชิญกับปัญหาการกรรมกรแล้ว รัฐบาลอนุรักษ์นิยมยังต้องเผชิญกับปัญหาการเมืองท้องถิ่นทั้งในคาทอลิเนียและในบิสเค (Biscay) พรรคการเมืองฝ่ายซ้ายในคาทอลิเนียนำโดยหลุยส์ กอมปานี (Louis Companys) ไม่พอใจที่รัฐบาลกลางเข้าแทรกแซงการออกกฎหมายในคาทอลิเนีย ชาวนาสก์เรียกร้องให้มีการออกกฎหมายเพื่อจะได้รับสิทธิในการปกครองตนเอง ส่วนการคุกคามรัฐบาลที่มาจากการกลุ่มฝ่ายขวาในสหภาพสังคมนิยม Ceda ต้องการขอเข้าไปมีส่วนร่วมในคณะกรรมการรัฐบาล จึงทำให้ฝ่ายค้านซึ่งนำโดยกลุ่มสหภาพสังคมนิยมออกมารตต่อต้าน และเพื่อเป็นการประนีประนอมของฝ่ายรัฐบาล เล孰ค จียอมรับสมชายพรรค Ceda 3 คนเข้ามาร่วมรัฐบาล ดังนั้น ในวันที่ 5 ตุลาคม ค.ศ. 1934 กลุ่มสหภาพสังคมนิยม UGT จึงเป็นผู้นำในการประท้วงโดยการนัดหยุดงานขึ้นทั่วประเทศ ส่วนกลุ่มนิยมสาธารณรัฐทุกกลุ่มรวมทั้งกลุ่มอนุรักษ์นิยมต่างก็ออกมาร่วมมือกันคว่ำบาตรรัฐบาล ดังนั้น การปฏิวัติใหญ่จึงได้ขยายออกไปทั่วประเทศ

การประการแย่งตัวของคาทอลิเนีย

ในคาทอลิเนีย หลุยส์ กอมปานี ได้ประกาศเอกราช รัฐคatalan (Catalan State) ซึ่งจะทำให้ดินแดนคาทอลิเนียกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของสหพันธรัฐสาธารณรัฐสเปน (Federal Spanish Republic) และได้มีการเชิญผู้นำกลุ่มต่อต้านฟاشิสต์ในสเปนเข้ามาร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลชั่วคราวในเมืองบาร์เซโลนา อย่างไรก็ตาม การปฏิวัติในครั้งนี้กลับไม่ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มอนาคติสต์ ดังนั้น จึงทำให้การปฏิวัติต้องล้มเหลว และกอมปานีถูกจับกุมตัว เช่นเดียวกับในกรุงมาดริดพวากลุ่มนิยมซึ่งพยายามก่อการปฏิวัติก็ต้องประสบกับความล้มเหลวเช่นเดียวกัน แต่การปฏิวัติในเขตเมืองแร่ของจังหวัดแอสตูเรียสจะมีวิธีการต่อสู้ที่แตกต่างไปจากที่อื่น ๆ โดยในวันที่ 5 ตุลาคม ค.ศ. 1934 ขบวนการกรรมกรหลายกลุ่มได้มาร่วมตัวกันเพื่อให้การสนับสนุนการต่อสู้ของพวากกรรมกรเมืองแร่ในการเข้ายึดสถานีตำรวจนครบาลและขบวนการกรรมกร

สามารถยึดครองพื้นที่ในเมืองโอดี้เยิโอดี ซึ่งเป็นเมืองหลวงของจังหวัดแอลเกสตุเรียส แต่ความล่าเร็วของขบวนการกรรมกรก็เป็นไปได้เพียงแค่ 2 อาทิตย์ เพราะรัฐบาลกลางได้ส่งกองทหารซึ่งประกอบไปด้วยทหารสเปนและทหารมัวร์ (Moorish Troops) จากแอฟริกา เข้าปราบปรามขบวนการกรรมกรอย่างเหี้ยมโหด ทำให้มีผู้เสียชีวิตไปประมาณ 13,000 คน และมีผู้บาดเจ็บอีกประมาณ 3,000 คน ซึ่งคำสั่งในการปราบปรามในครั้งนี้ถูกส่งโดยตรงจากกรุงมาดริดโดยนายพล ฟรานซิสโก ฟรังโก⁷ (Francisco Franco)

ผลจากการปฏิวัติในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1934

ผลของการปฏิวัติในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1934 ทำให้เลือคนายกรัฐมนตรีต้องประกาศกฎอัยการศึก (Martial Law) ทั่วประเทศเป็นเวลา 2 เดือน ผู้นำฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาลโดยเฉพาะผู้นำฝ่ายซ้ายถูกจับกุม คาดโทษเนื่องด้วยการปลุกเร้าความไม่สงบ และการบริหารงานส่วนห้องถีนถูกดึงกลับเข้ามาอยู่ภายใต้อำนาจของรัฐบาลกลางอีกครั้ง ภายหลังจากการปฏิวัติในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1934 สิ้นสุดไปแล้วสเปนก็ได้มีการเปลี่ยนรัฐบาลเนื่องจากวิกฤตการณ์ได้เกิดขึ้นปอยครั้งและจะมีผลกระทบต่อรัฐบาลผสมอนุรักษ์นิยมกับพรรครีดิเดลและแก๊สตุ مانูเอล ปอร์เตลา วัลลadares (Manuel Portela Valladares) ก็เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี วัลลadaresคิดว่าทางออกที่ดีที่สุดของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความวุ่นวายที่เกิดขึ้นก็คือการยุบสภาและจัดให้มีการเลือกตั้งขึ้นมาใหม่

การเลือกตั้งในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1936

รัฐบาลกำหนดให้มีการเลือกตั้งใหญ่ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1936 ซึ่งการเลือกตั้งในครั้งนี้รัฐบาลได้ใช้มาตรการที่ไม่เป็นธรรมต่อคู่สู้ทางการเมือง เช่น การประกาศภาวะฉุกเฉิน (States of Alarm) แต่ฝ่ายต่อต้านรัฐบาลก็ได้ร่วมกันจัดตั้งพรรครัฐชน (Popular Front) ขึ้นซึ่งจะเป็นการรวมกลุ่มพรรครัฐการเมืองฝ่ายซ้ายทั้งหมด รวมทั้งกลุ่มอนาคติสต์เข้าด้วยกันโดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการรักษาการปกครองในระบบสาธารณรัฐ และเพื่อนำความมั่งคั่งให้กลับมาสู่กลุ่มกรรมกรภายหลังจากที่อยู่ภายใต้การปกครองของกลุ่มปฏิริษามานานถึง 2 ปี (The Two Black Years) พรรคอมมูนิสต์ ซึ่งไม่เคยลงสมัครรับเลือกตั้งในสเปนมาก่อนก็ได้รับการเลือกตั้งเข้าสภารูปเดียวกับกลุ่มสังคมนิยม กลุ่มอนาคติสต์ และกลุ่มซินดิคาลีสต์ ซึ่งก่อนหน้านี้ที่จะมีการ

⁷Henry Kamen, A Concise History of Spain, p. 158-159.

จัดตั้งพรรคแนวประชาชน์ขึ้นมาันน์พร็อกคอมมูนิสต์สเปนเมื่อสมาชิกไม่เกิน 20,000 คน และพรรครักยังไม่ได้มีการจัดทำเบียนอย่างเป็นทางการ จนกระทั่งสาธารณะที่ 2 ถือกำเนิดขึ้นจึงทำให้พรรคอมมูนิสต์กล้ายมาเป็นพรรครักที่จัดทำเบียนถูกต้องตามกฎหมายในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1931 ข่าวการคอมมูนิสต์สเปนจะมีฐานกำลังสำคัญอยู่ในเขตอุตสาหกรรมในคาทอลิเนียซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ข่าวการ คือ

1. ข่าวการคอมมูนิสต์ที่จะทำการประسانงานโดยตรงกับข่าวการ Comintern ของรัสเซีย
2. พรรครัฐ Poum (Partido Obrero de Unificacion Marxista) ภายใต้การนำของ อังเดรส นิน (Andres Nin) และ โจควิน มูริน (Joaquin Maurin) จะเป็นพรรคอมมูนิสต์ที่เป็นตัวแทนของกลุ่มทรอสกี้⁸ (Trotskyite)

กิจกรรมการเรียนรู้ ๓

ให้นักศึกษาอ่านเรื่องความล้าหลังของพาร์ตี้คอมมูนิสต์สเปน

การจัดตั้งรัฐบาลพรรคนแนวประชาชน์

ผลการเลือกตั้งในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1936 ปรากฏว่า พรรคนแนวประชาชน์ (Popular Front) ได้รับเสียงส่วนใหญ่ จึงได้มีการเตรียมจัดตั้งรัฐบาลผสมฝ่ายซ้ายขึ้นโดย มนูเอล อาชานา ได้รับการอนุมายให้เป็นผู้จัดตั้งรัฐบาล และในทันทีที่รู้ข่าวว่าพรรคนแนวประชาชน์จะได้เป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลฝ่ายสนับสนุนก็เรียกร้องให้มีการนิรโทษกรรม (Amnesty) แก่เพื่อนและญาติพี่น้องที่ถูกจับกุมในสมัยรัฐบาลที่ผ่านมา ส่วนพวกรัชการที่ถูกปล่อยออกก็ได้กลับเข้ารัชการใหม่ ภายในกรุงมาดริดได้เกิดการเดินชบวนขึ้นจนทำให้เกิดความตึงเครียดทางการเมือง มีผลให้รัฐบาลต้องประกาศภาวะฉุกเฉินทั่วประเทศเป็นเวลา 1 สัปดาห์

การกลับไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย

ประเทศสเปนกำลังต้องการรัฐบาลที่เข้มแข็งเพื่อกอบกู้สถานการณ์ภายในประเทศให้กลับเข้าสู่สภาวะปกติ ดังนั้น นายกรัฐมนตรีอาชานา จึงได้นำระบบการปกครองท้องถิ่น (Ayuntamientos) ที่ได้เลิกใช้ไปสมัยรัฐบาลที่ผ่านมากลับมาใช้อีก และได้มีการประกาศนิรโทษ

⁸Rhea Marsh Smith, Spain A Modern History, p. 450.

กรรมแห่งพวนักโภคการเมือง จึงทำให้พวนักโภคการที่มีความอาماتพยาบาทต่อคัตธุทางการเมืองถูกปลดปล่อยออกจากหัวประเทศ รวมทั้งหลุยส์ กอมปานี ผู้นำในการปลดปล่อยคากาโนเนียให้มีการปกครองตนเองได้รับการปลดปล่อยจากการนิรโทษกรรมในครั้งนี้

ความวุ่นวายที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

แม้จะมีการเปลี่ยนรัฐบาลใหม่แต่ความวุ่นวายที่เกิดขึ้นภายในสเปนก็ยังคงเป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงระยะเวลาดังกล่าวฝูงชนได้ก่อการจลาจลโดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือการทำลายศาสนจักรในสเปน กลุ่มต่อต้านศาสนจักรสามารถทำงานอย่างได้ผลเนื่องจากจากการขาดประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งจะมีผลทำให้วัดและสำนักชีกูกราไปเป็นจำนวนมาก แต่รัฐบาลก็ยังไม่ได้ปฏิบัติการใด ๆ ลงไปเพื่อสลายการจลาจลของฝูงชน ถึงแม้หนังสือพิมพ์จะถูกมาตราการตรวจเข้าออกจากรัฐบาลแต่ก็ยังมีข่าวลือเชิงก่อความสับสนอ่อนหนาไปทั่วกรุงมาดริด ประชาชนต้องตกอยู่ในสภาวะแห่งความหวาดกลัวโดยเฉพาะกลุ่วว่าบ้านของตนเองจะถูกเผา ความวุ่นวายที่เกิดขึ้นมีผู้สงสัยกันว่าเป็นผู้มีอ้อมกลุ่มฟاشิสต์ เป็นกลุ่มที่ได้ก่อการสังหารโหดและก่อการประทักษิณที่เกิดขึ้นบนท้องถนนที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ

ข้อเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกร

ในภาคกลางและภาคใต้ซึ่งเป็นเขตเกษตรกรรมกลุ่มชาวนาเริ่มทำการยืดครองที่ดินของกลุ่มน้อยทุนมาเป็นของตนเอง ทั้งนี้ เนื่องจากในสมัยรัฐบาลอนุรักษ์นิยมของเล鲁คุได้ประกาศพักรการใช้กฎหมายการเกษตรฉบับปี ค.ศ. 1932 ยังไงก็วันนี้สภาพความแห้งแล้งและการว่างงานที่เกิดขึ้นกล้ายามาเป็นการเพิ่มความทุกข์ยากให้แก่ชาวนา ถึงแม้ว่าสถาบันที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการเกษตรจะทำหน้าที่อย่างเร่งรีบเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ชาวนา ก็ยังคงเรียกร้องให้มีการปฏิรูปที่ดินเพื่อนำเอารัฐดินมาแจกจ่ายแก่ชาวนา

การเปลี่ยนตัวประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรี

เพื่อลดความตึงเครียดจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นภายในสภาคองเกรส จึงได้มีการลงมติขับไล่ประธานาธิบดี ชาโมรา (Zamora) ออกจากตำแหน่งเนื่องจากชาโมราไม่ได้รับความนิยมจากประชาชน และสภาคองเกรสก็ไม่พอใจประธานาธิบดีที่สั่งให้มีการยุบสภา ดังนั้น มาร์ติเนส บารีอัส จึงเข้าดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีเป็นการชั่วคราว และกำหนดให้มีการเลือกตั้งขึ้นใหม่ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1936 ผลการเลือกตั้งปรากฏว่าอาชานาได้รับตำแหน่งประธานาธิบดี เพราะได้รับเสียงสนับสนุนถึง 754 จาก 874 เสียง โดยมี คาชาเรส กิโรกา (Casares Quiroga) ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

รัฐบาลใหม่พยายามที่จะให้มีการบังคับใช้กฎหมายการเกษตร และกฎหมายที่อนุญาตให้มีการซุ่มนุ่มทางการเมือง แต่ตลอดทั่วประเทศสเปนความวุ่นวายที่เกิดขึ้นก็ยังไม่ยุติลงไป มีการนัดหยุดงาน การเดินขบวน การลอบสังหาร การก่อการจลาจล การลอบวางเพลิง และความวุ่นวายที่กลุ่มต่าง ๆ ออกมายกตัวตามห้องถนน สเปนกำลังตกอยู่ในสภาพแหน่งความยุ่งเหงิง กลุ่มอนุรักษ์นิยมได้กล่าวโวใจว่าตนรัฐบาลที่ไม่สามารถรักษาความสงบเรียบร้อยเอาไว้ได้ โดยมีบุคคลสำคัญคือ กิล โรเบลส และ คาโล โซเตโล (Calvo Sotelo) ผู้เป็นนักพูดคนสำคัญที่ประกาศว่าสเปนกำลังตกอยู่ในยุคแห่งความยุ่งเหงิงถึงขนาดที่จะทำลายประเทศลงได้ทั้งหมด

ความวุ่นวายที่นำ "ไปรษณีย์การปฏิวัติ" ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1936

รัฐบาลไม่สามารถควบคุมกลุ่มหัวรุนแรงฝ่ายซ้ายเอาไว้ได้แต่ก็ได้พยายามเข้าไปควบคุมกลุ่มฝ่ายขวา ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1936 พากฟลัชิสต์ได้เพิ่มมาตรการรุนแรงยิ่งขึ้นต่อคัตตุทางการเมือง ทั้งนี้ เนื่องมาจากการจัดตั้งรัฐบาลของพระครูแนวประชาชน ในขณะที่พวกฝ่ายขวาถูกเป็นอีก派หนึ่งที่ผิดหวังจากการจัดตั้งรัฐบาลของพวกฝ่ายซ้ายขึ้นมาใหม่ ในเวลาต่อมาพวกฝ่ายขวาถูกมีกำลังใจเพิ่มขึ้นจากผลงานความก้าวหน้าของรัฐบาลพรรคนาซี (Nazi) ในเยอรมนีและซัพพอร์ตของพวกฟลัชิสต์ในอ比สเซเนีย (Abyssinia) ตั้งนั้น กลุ่มฝ่ายขวาจึงได้ร่วมมือกันเพื่อจะล้มการปกครองในระบบสาธารณรัฐของสเปนโดยการนำของกลุ่มผู้นำทางทหารซึ่งได้รับความช่วยเหลือโดยตรงจากพระครูฟลัชิสต์ของอิตาลี ในวันที่ 12 กรกฎาคม ค.ศ. 1936 คาโล โซเตโล หนึ่งในผู้นำของกลุ่มฝ่ายขวาถูกกลอบสังหาร กลุ่มฝ่ายขวาจึงขอให้รัฐบาลเป็นฝ่ายรับผิดชอบต่อการลอบสังหารที่เกิดขึ้น ในวันที่ 8 กรกฏาคม ฝ่ายทหารจึงได้ร่วมมือกันก่อการปฏิวัติเพื่อล้มล้างรัฐบาล^{*}

สงครามกลางเมือง (The Civil War of 1936-1939)

การปฏิวัติที่เกิดขึ้นในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1936 มีสาเหตุที่สำคัญมาจากการไม่พอใจของกลุ่มผู้นำทางทหารที่เห็นความจริงๆ เติบโตของกลุ่มสังคมนิยมในสเปนและความไม่พอใจต่อนโยบายต่อต้านศาสนาจักรของรัฐบาลพระครูแนวประชาชนและของประธานาธิบดีอาชานา เมื่อเกิดเหตุการณ์ลอบสังหาร คาโล โซเตโล ฝ่ายทหารจึงถืออาเขตุการณ์ดังกล่าวมาใช้เป็นข้ออ้างในการก่อการปฏิวัติเพื่อล้มล้างรัฐบาลสาธารณรัฐ ซึ่งทั้งรัฐบาลและฝ่ายปฏิวัติต่างก็พยายามดึงมวลชนกลุ่มที่เป็นกลางเข้ามาร่วมกับกลุ่มของตนจึงมีผลลูก换来ก่อให้เกิดสงครามกลางเมืองขึ้นในเวลาต่อมา

*Pierre Vilar, Spain : A Brief History (Oxford : Pergamon Press, 1977) p. 105.

เหตุการณ์โดยทั่วไปก่อนที่จะเกิดสิ่งความกลางเมือง

พรรคร Ceda ภายใต้การนำของ กิล โรเบลส มีความคิดว่าจะสามารถควบคุมรัฐบาลได้โดยวิธีทางการเมือง ส่วนพรรคราฟลาสังก์สเปน (Falange Espanol) ได้ถูกจัดตั้งขึ้นมาโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะล้มสาธารณรัฐที่ 2 ภายใต้การนำของอันโโนนิโอ ริเวโรรา สماชิกของพรรคราฟลาสังก์ เดย์ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาเป็นผู้แทนในสภาคอร์เตสเป็นจำนวนมาก แต่การเลือกตั้งในปี ค.ศ. 1936 กลับปรากฏว่าสماชิกของพรรคราฟลาสังก์ไม่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาเป็นผู้แทนในสภา ดังนั้น พรรคราฟลาสังก์จึงได้เปลี่ยนมาใช้วิธีการรุนแรงเพื่อต่อสู้ในทางการเมืองและพลพรรค สามารถอย่าวลวยได้เนื่องจากการปล่อยปะละเลยของกลไกของรัฐบาล ในเวลาต่อมาพรรคราฟลาสังก์เริ่มเกิดความบาดหมางกับกลุ่มนิยมชาติรัฐ ทั้งนี้ เนื่องมาจาก อันโโนนิโอ ริเวโรรา ต้องการแก้แค้นแทนบิดา ซึ่งเคยถูกพระเจ้าอัลฟองโซที่ 13 ทอดทิ้งไม่ให้ความช่วยเหลือ เมื่อนายพลริเวโรราถูกอยู่ในสถานการณ์ที่ดับขัน จากเหตุความคิดทางการเมืองดังกล่าวจึงทำให้เห็นว่าผู้นำของพรรคราฟลาสังก์ไม่ใช่กลุ่มนิยมชาติรัฐ ดังนั้น ในเวลาต่อมากลุ่มนิยมชาติรัฐจึงได้หันไปสนับสนุนกลุ่มอื่น ๆ ที่ต่อต้านการปกครองในระบบสาธารณรัฐ

กลุ่มประชาชาติ (National Bloc)

ภายหลังจากที่ คาลิโ โซเตโล กลับมาจากการลี้ภัยทางการเมืองเขาก็เริ่มสร้างชื่อเสียงให้กับตนเองในสภาคอร์เตสในฐานะประปักษ์คนสำคัญของรัฐบาล ในขณะเดียวกันเขาก็ไม่เคยมีความคิดเห็นตรงกันกับอันโโนนิโอ ริเวโรรา ผู้ปฏิเสธที่จะยอมรับเข้าในฐานะที่เท่าเทียมกัน ดังนั้น โซเตโลจึงได้กล้ายามาเป็นผู้นำของกลุ่มนิยมชาติรัฐที่ถูกจัดตั้งขึ้นมาใหม่ในนามของกลุ่มประชาชาติ (National Bloc) ซึ่งก็มีจุดมุ่งหมายที่จะล้มการปกครองในระบบสาธารณรัฐด้วยกำลังกลุ่มประชาชาติมีลักษณะเหมือนกับขบวนการอนุรักษ์นิยมกลุ่มอื่น ๆ ที่ต่อต้านการปกครองในระบบสาธารณรัฐ เพราะมีการจัดตั้งกองทัพของตนเองขึ้นพร้อมด้วยอาวุธและการฝึกฝนที่ดี

แผนการปฏิวัติ

แผนการปฏิวัติได้มีการเตรียมการไว้เป็นอย่างดีตั้งแต่สมัยที่โซเตโลลี้ภัยไปอยู่ฝรั่งเศส ก็ได้มีความพยายามติดต่อขอความช่วยเหลือจากพรรคราฟลาสังก์ในอิตาลี พอกลับปี ค.ศ. 1936 เมื่อประธานาธิบดี ชาโมตา บุนสภาพาร์เตส ทำให้กลุ่มอนุรักษ์นิยมไม่พอใจและเตรียมตัวที่จะปฏิวัติ ในขณะเดียวกันกลุ่มนายทหารที่เคยร่วมปฏิวัติในปี ค.ศ. 1932 ได้เดินทางกลับมายังสเปนภายหลังจากที่รัฐบาลได้ประกาศนิรโทษกรรมแก่นักโทษการเมืองแต่กลุ่มนายทหารเหล่านี้ ก็ไม่สามารถหันมาคิดกับรัฐบาลสาธารณรัฐ อย่างไรก็ตาม นายพลฟรังโก ผู้ด่ารงตำแหน่ง

เสนาธิการทหาร (Chief of Staff) และบรรดากลุ่มนายทหารได้สรุปว่า ยังไม่ถึงเวลาที่จะทำการปฏิวัติ เพราะอาจจะเกิดความล้มเหลวขึ้นได้¹⁰

ความร่วมมือระหว่างกลุ่มประชาชนติกับฝ่ายทหาร

เมื่อมาโล โซเตโล ถูกกลบอับสังหาร จึงมีผลทำให้สถานการณ์ทางการเมืองเปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้ เพราะไม่เพียงแต่จะทำให้กลุ่มประชาชนติได้มีโอกาสแก้แค้นในทางการเมืองแต่จะเป็นโอกาส อันดีแก่ฝ่ายทหารที่จะได้แสดงบทบาทเพื่อยุติความวุ่นวายที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ เพราะในกองทัพเอง ก็ได้เกิดความแตกแยกขึ้นซึ่งก็เป็นความต้องการของผู้นำในระบบสาธารณรัฐเพื่อลดบทบาท ของกองทัพในทางการเมือง ดังนั้น กลุ่มประชาชนติจึงได้กล้ายามเป็นกลุ่มที่สนับสนุนให้ ฝ่ายทหารก่อการปฏิวัติ (Pronunciamiento) ทั้งนี้ เพราะนอกจากจะนำความสงบสุขกลับมาสู่ สังคมสเปนแล้วยังเป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มทหารกลับมาแก้ภาพพจน์ในทางการเมือง ดังนั้น แผนการปฏิวัติจึงได้ถูกวางแผนไว้อย่างรอบคอบ ซึ่งการปฏิวัติในครั้งนี้จะมีพลเรือนเข้ามาร่วมด้วย เป็นจำนวนมาก

บทบาทของพรรคคอมมูนิสต์

พรรคอนุมัตินี้ได้พยายามแสวงหาผลประโยชน์จากการเป็นพันธมิตรกับพรรค แนวประชาชีนในการส่งตัวแทนเข้าแข่งขันเพื่อจะได้รับเสียงส่วนใหญ่ในสภาอิร์เตส จากการเป็น พันธมิตรดังกล่าวพรรคอนุมัตินี้ยังได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการได้รับตำแหน่งสำคัญใน คณะกรรมการ และยังสามารถเข้าไปมีบทบาทในรัฐบาลห้องถีน นอกจากนี้ พรรคอนุมัตินี้ยัง พยายามเข้าไปร่วมกับสหภาพกรรมการ (Trade Union) อีกหลายกลุ่ม เช่น กลุ่ม Confederacion General De Trabajo Unitaria กลุ่ม Union General de Trabajadores หรือ UGT ซึ่งจะเป็นกลุ่มที่ ถูกควบคุมโดยพรรคนุมัตินี้ แลกกลุ่ม Confederacion Nacional Del Trabajo หรือ CNT ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีแนวคิดตามกลุ่มอนาคติสต์และชนิดคัลสต์ สมาชิกของสหภาพกรรมการเหล่านี้ มี อยู่ประมาณ 1 ล้าน 5 แสนคนทั่วประเทศ และยังเป็นการรวมตัวของกลุ่มผู้ใช้แรงงานหลาย สาขาอาชีพ ซึ่งในช่วงตอนต้นของการปฏิวัติประชาชนต่างก็เห็นประโยชน์ในการเข้าร่วมเป็นสหภาพ ซึ่งกับกลุ่ม UGT หรือไม่ก็กลุ่ม CNT สหภาพกรรมกรหั้งสองกลุ่มนี้มีอะไรก้าวหน้าอยู่ แต่กลุ่ม CNT เป็นองค์กรของชนชั้นกรรมมาชีพมากกว่า ส่วนกลุ่ม UGT ซึ่งมีองค์กรทางการเมืองคือ สหภาพ

¹⁰Rhea Marsh Smith, Spain A Modern History, p. 454-455.

สังคมนิยมแห่งคากาโนเนีย หรือ PSUC (Partido Socialista Unificado De Cataluna) จะเป็นองค์การกึ่งกรรมการและกึ่งชนชั้นกลางระดับกลาง เช่น เจ้าของร้านค้า ข้าราชการและชาวนาที่มีฐานะแต่ต่อมากลุ่ม UGT คือ “กลุ่มความคุมโดยสิ้นเชิงโดยพรรคคอมมูนิสต์”

ความแตกแยกในพรรครสซัมบันดูนิสต์

ภายในพรรครสซัมบันดูนิสต์ได้เกิดความแตกแยกขึ้นระหว่างกลุ่มปฏิรูปนำโดย เบสเทโร (Julian Besteiro) และ พรีโต (Indalecio Prieto) ส่วนกลุ่มนี้ก็จะอยู่ภายใต้การนำของคากาโนเลโร (Francisco Largo Caballero) ซึ่งกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่ได้รับความนิยมมากกว่ากลุ่มปฏิรูป และมีแนวโน้มว่าคากาโนเลโร จะเป็นผู้นำสเปนเข้ามาสู่การปกครองในระบอบคอมมูนิสต์ ภายใต้การซักนำขององค์การคอมมูนิสต์สากล (Comintern) หนังสือพิมพ์ของพรรครสซัมบันดูนิสต์ได้ยกย่องคากาโนเลโร ในฐานะผู้นำสายโซเวียตในสเปน

จุดมุ่งหมายของพรรครสซัมบันดูนิสต์

พรรครสซัมบันดูนิสต์เมื่อเดิบโตขึ้นมาแล้วก็มีแผนการที่จะเข้ายึดอำนาจในปี ค.ศ. 1936 แต่ก็ต้องระงับแผนการดังกล่าวเอาไว้ก่อน เพราะศัตรูที่สำคัญและมีอำนาจมากกว่าได้แก่ กลุ่มอนาคิสต์ ประกอบกับการที่พรรครสซัมบันดูนิสต์ยังไม่สามารถประสานความร่วมมือกับพรรครสซัมบันดูนิสต์ได้อย่างเต็มตัว ลิ่งที่พรรครสซัมบันดูนิสต์กระทำได้คือการทำลายจิยธรรมความดีงามของสังคมสเปน ทำลายความสงบสุขของสังคม รวมทั้งค่าย ๆ ทำลายรัฐบาลเพื่อให้พรรครสซัมบันดูนิสต์ได้ครองอำนาจในที่สุด ดังนั้น กลุ่มผู้นำทางทหารจึงต้องออกมารสดับบทบาทเพื่อปกป้องประเทศสเปน จากการคุกคามของระบอบคอมมูนิสต์และอนาคิสต์ โดยพยายามเข้าไปควบคุมเมืองต่าง ๆ ก่อนแล้วจึงล้มรัฐบาลในภายหลัง ฝ่ายปฏิรูปจะใช้ชื่อกลุ่มชาตินิยม หรือ Nationalists ส่วนฝ่ายสาธารณรัฐนิยม (Republicans) หรือฝ่ายรัฐบาลจะรู้จักกันในนามของกลุ่ม Loyalists ซึ่งจะหมายถึงผู้ซึ่งรักภักดี แต่จะเป็นความจงรักภักดีต่อสาธารณรัฐ ฝ่ายสาธารณรัฐนิยมได้พยายามลดอำนาจของกองทัพบกลงและได้มีการจัดตั้งกองทหารอาสาสมัคร (Militia) ขึ้น และยังได้ติดอาวุธให้แก่สหภาพกรรมการและกลุ่มชนเดคาลิสต์ ซึ่งการติดอาวุธให้แก่กลุ่มต่าง ๆ ดังกล่าวก็โดยหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการปกป้องสาธารณรัฐที่ 2

"สดใส (แปล), แต่คากาโนเนีย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เพียงวารณ, 2528), หน้า 67-68

กำลังสนับสนุนของแต่ละฝ่าย

กลุ่มชาตินิยมหรือฝ่ายปฏิวัติก็ได้มีการจัดตั้งกองทหารอาสาสมัครขึ้นโดยเฉพาะทหารอาสาสมัครที่มาจากจังหวัดนาวร์มีจำนวนนับพันคน กลุ่มชาตินิยมยังสามารถควบคุมกองทหารต่างด้าว (Foreign Legion) กองทหารมัวร์ (Moorish Troops) ซึ่งมาจากมอร็อกโคและทหารประจำการส่วนฝ่ายสาธารณรัฐนิยม มีกองกำลังส่วนใหญ่มาจากทหารเรือ ทหารอากาศ บางส่วนสมาชิกสหภาพกรรมกรที่ติดอาวุธ ชาวคาตาลันและชาวบาสก์ ซึ่งเข้ามาร่วม เพราะรัฐบาลรับรองที่จะให้จังหวัดบาสก์และคาทอลิกมีการปกครองตนเอง ฝ่ายสาธารณรัฐนิยมสามารถควบคุมรัฐบาลและเมืองสำคัญ ๆ เช่น กรุงมาดริด เมืองบาร์เซโลนา เมือง瓦เลนเซีย เมืองลิเวนท์ (Levant) และเมืองศูนย์กลางอุตสาหกรรมของจังหวัดบาสก์

การเปิดฉากสงครามกลางเมือง

สงครามกลางเมืองเปิดฉากขึ้นโดยการลูกอิี้อั้นต่อต้านรัฐบาลโดยกองทหารในหลาย ๆ ส่วนของประเทศ เช่น ใน แอลเสตูเรียส เลออง อาลาญา นาวร์ คาสติล อะราгон คาติช และอัลเจรีส เมืองต่าง ๆ ที่ก่อร้ายมาแล้วข้างต้นเหล่านี้จะถูกควบคุมโดยกลุ่มชาตินิยม ในวันที่ 18 กรกฎาคม ค.ศ. 1936 กองทัพสเปนในมอร็อกโค ได้ก่อการจลาจลขึ้นเพื่อต่อต้านรัฐบาลและสามารถควบคุมเมืองมีลิล่า คูต้า เตตวน และสเปนิช มอร็อกโค (Spanish Morocco) ได้ทั้งหมด ในวันต่อมา นายพลฟรังโกผู้นำพรรคแนวประชานสังไปประจําการที่หมู่เกาะคานารี (Canary Islands) ที่ได้บินมาถึงมอร็อกโค ฝ่ายกองทัพจะอยู่ภายใต้การนำของนายพลซานโพบิโค (Sanjurjo) ผู้ซึ่งต่อมาได้ประสบอุบัติเหตุและเสียชีวิตลงในเวลาสองเดือนต่อมา ตั้งนั้น ในเดือนตุลาคม นายพลฟรังโก จึงได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้นำของประเทศสเปน พ้อถึงเดือนเมษายน ค.ศ. 1937 นายพลฟรังโก จึงได้รวมพรรคฟ้าลังก์ให้เข้ามาอยู่ภายใต้อำนาจ¹²

ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

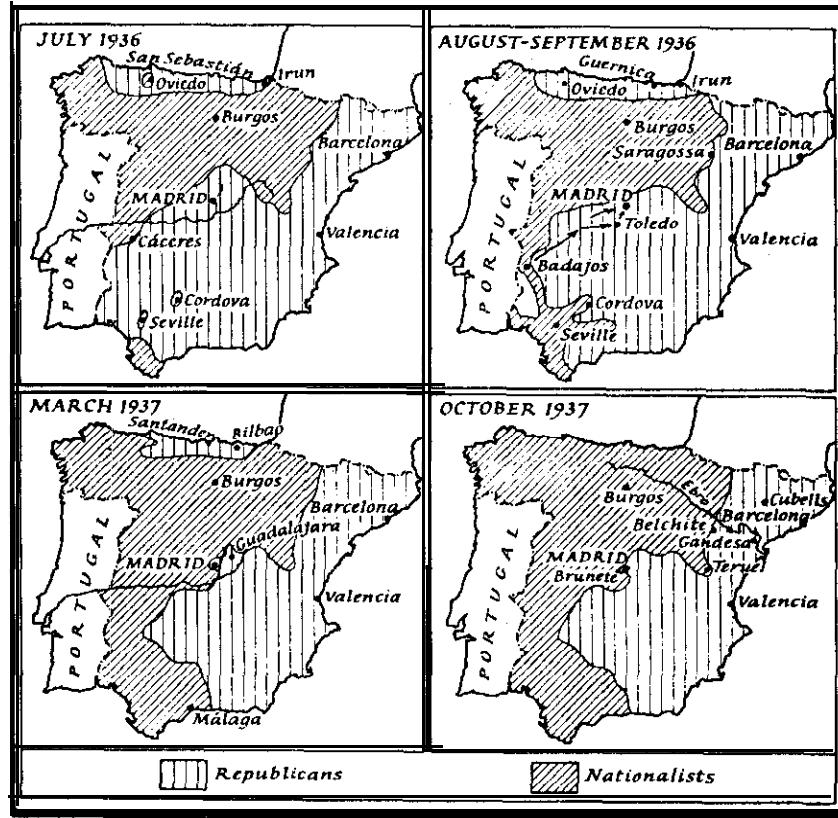
สเปนได้ก่อรายมาเป็นสมรภูมิของสงครามระหว่างลัทธิฟاشิสต์กับกลุ่มสังคมนิยมของประเทศต่าง ๆ โดยรัสเซียได้ส่งที่ปรึกษาทางทหารและช่างเทคนิคมาให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลสาธารณรัฐ นอกจากนี้ ฝ่ายตรงข้ามกับลัทธิฟاشิสต์จากทั่วโลกก็ได้มีการจัดตั้งกองทหารอาสานานาชาติ (International Brigade) ขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วย พากคอมมูนิสต์ พากสังคมนิยม

¹²The New Encyclopedia Britannica, p. 441.

และพวกเสรีนิยมได้อาสาเข้ามาร่วมกับกองกำลังดังกล่าวเพื่อป้องสาธารณรัฐที่ 2 ของสเปน นอกจากนี้ กองทหารอาสานาชาติยังประกอบไปด้วยนักเขียนคนสำคัญ ๆ จากนานาชาติ เช่น George Orwell จากประเทศอังกฤษ Ernest Hemingway จากสหสύอเมริกา Andre Malraux จากฝรั่งเศส และ Arthur Koester จากประเทศอังกฤษ กองทหารอาสานาชาติจะเป็นกำลังสำคัญในการรบอย่างหนักในบริเวณลุ่มแม่น้ำเอบีร์ตลอดปี ค.ศ. 1938 ฝ่ายรัฐบาลยังหวังที่จะได้รับความช่วยเหลือทางอาวุธจากหัวหงส์อังกฤษและฝรั่งเศสแต่จากแรงกดดันทางการเมืองที่เกิดขึ้นภายในประเทศจึงทำให้หัวหงส์อังกฤษและฝรั่งเศส ประกาศไม่เข้าแทรกแซงสหภาพกลางเมืองในสเปน ประเทศเยอรมนีภายใต้การนำของ希特เลอร์ได้ส่งผู้บิน Condor Legion ซึ่งประกอบไปด้วยเครื่องบินรบประมาณ 100 ลำมาให้ความช่วยเหลือแก่ฝ่ายชาตินิยมของนายพลฟรังโก ซึ่งความช่วยเหลือจากประเทศเยอรมนีจะมีส่วนสำคัญที่ทำให้นายพลฟรังโกได้รับชัยชนะไปในที่สุด ส่วนประเทศอิตาลี ภายใต้การนำของมุสโลินี ก็ได้ส่งกองทหารอาสาจำนวนประมาณ 50,000 คน พร้อมหั้งรถถังและปืนใหญ่มาช่วยฝ่ายนายพลฟรังโก¹³

กิจกรรมการเดินทาง
ให้นักศึกษาของที่ปรึกษาของผู้นำเยอรมันเดินทาง ณ ประเทศอิตาลีและประเทศฝรั่งเศส
กับกองทหารอาสาหนาแน่น

¹³Felix Gilbert, *The End of the European Era 1890 to the Present* (New York : W. W. Norton & Company Inc., 1979), p. 320-321.

รูปที่ 24

การต่อสู้ในสงครามกลางเมืองสเปนสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ระยะ คือ

1. ในระยะ ๑ เดือนแรก ความไม่สงบทางการทหารจะอยู่กับฝ่ายชาตินิยมที่สามารถขยายอิทธิพลเข้าไปยังภาคตะวันตกและภาคใต้ได้สำเร็จ การต่อสู้อย่างเด็ดเดี่ยวของกลุ่มกรรมกรที่อยู่ในเมือง กรรมกรเมืองแร่ รวมทั้งพากบากส์และชาวคาatalan ซึ่งได้รับสิทธิในการปกครองตนเอง ทำให้ฝ่ายรัฐบาลสามารถยึดป้อมกันดินเดนทางภาคตะวันออก และภาคเหนือเอาไว้ได้ แต่ในตอนปลายปี ค.ศ. 1936 นายพลฟรังโก ก็สามารถยึดครองดินแดนได้มากกว่าครึ่งหนึ่งของประเทศสเปนเอาไว้ได้ ทั้งนี้ จะรวมถึงเขตแนวชายแดนที่หดยาวไปกับชายแดนของประเทศโปรตุเกส ซึ่งเป็นดินแดนส่วนสำคัญในการส่งกำลังนำรุ่งต่อกองทัพ

2. ในปี ค.ศ. 1937 ฝ่ายชาตินิยมพยายามที่จะตัดขาดกรุงมาดริดออกจากส่วนอื่นๆ ของประเทศ และยังได้พยายามตัดเลี้นทางยุทธศาสตร์ของฝ่ายรัฐบาลจาก Teruel ถึง Valencia แต่ก็ทำไม่สำเร็จ นอกจากนี้ กองทหารอาสานาชาติยังได้รับชัยชนะเหนือกองทัพอิตาเลียนที่ กัวดาลา卡拉 (Guadalajara) และกองทหารฝ่ายรัฐบาลยังสามารถยึด Teruel กลับคืนมาได้ แต่ฝ่ายชาตินิยมก็ประสบผลลัพธ์สำเร็จในสมรภูมิในภาคเหนือโดยการยึดเมืองท่าบิลเบา (Bilbao) ของจังหวัดบาสก์ได้ในเดือนเมษายน ค.ศ. 1937

3. ในปี ค.ศ. 1938 ความช่วยเหลือจำนวนมากจากหัวประเทศเยอรมนีและประเทศอิตาลี ได้ถูกส่งเข้ามายังฝ่ายนายพลฟรังโก ทั้ง ๆ ที่อังกฤษและฝรั่งเศสได้พยายามบังคับให้โนโຍาอยู่ที่จะไม่ให้ชาติใด ๆ เข้าแทรกแซงในสังคมครั้งนี้ ส่วนความช่วยเหลือของรัสเซียต่อฝ่ายรัฐบาลก็ได้ลดจำนวนลง โดยเฉพาะจากการทำงานอย่างได้ผลของเรือดำน้ำของหัวประเทศเยอรมนีและอิตาลีที่สามารถกัดกันการส่งกำลังบ่ารุ่งของประเทศรัสเซียที่จะส่งให้ฝ่ายรัฐบาลในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน จึงทำให้ฝ่ายชาตินิยมเป็นฝ่ายได้เปรียบและสามารถกลับมาเป็นฝ่ายรุกรักรึได้อีกครั้งในสมรภูมิตลาดหัวประเทศสเปน ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1938 ฝ่ายชาตินิยมก็สามารถตัดเส้นทางจาก Teruel ของรัฐบาลที่จะมุ่งไปสู่ชายฝั่งทะเลที่ Valencia ได้สำเร็จ ส่วนที่กรุงมาดริดก็ยังคงยืนหยัดต่อสู้กับการยึดครองอยู่ได้ตลอดปี ค.ศ. 1938 ในสมรภูมิในภาคเหนือ กองทหารของฝ่ายชาตินิยมสามารถตีฝ่ากองทหารคาดล้านข้ามแม่น้ำโรบรีได้เป็นผลสำเร็จในช่วงคริสต์มาสทำมกกลางความเลือบทายที่เกิดขึ้นอย่างหนัก

4. ได้เกิดความแตกแยกขึ้นกับฝ่ายรัฐบาลเมื่อพรรคอมมูนิสต์สายโซเวียตที่นิยมในลัทธิสตาลิน (Stalinism) ได้หันไปติดต่อกับกลุ่มของนายพลฟรังโกเพื่อบดขยี้ฝ่ายสาธารณรัฐนิยมร่วมกับฝ่ายเยอรมนีและอิตาลี ทั้งนี้ จากข้อเขียนของ George Orwell นักหนังสือพิมพ์ชาวอังกฤษผู้เข้าไปร่วมกับกลุ่ม Poum ต่อสู้กับกลุ่มfaschistของนายพลฟรังโก ได้ให้ความเห็นว่า

...Poum ต้องการที่จะปฏิรูปเปลี่ยนแปลงการปกครองอย่างรวดเร็ว แต่ฝ่ายคอมมูนิสต์ไม่ต้องการเช่นนั้น ทั้งนี้ เนื่องจากฝ่ายสาธารณรัฐเป็นพวกนิยมทรัตสกี้ (Trotskyite) การที่พวกคอมมูนิสต์สายโซเวียตให้การสนับสนุนfaschistฟรังโกรันเป็นส่วนหนึ่งของการรณรงค์ต่อต้านผู้นิยมลัทธิทรัตสกี้ เนื่องจากลัทธิทรัตสก์ไม่ใช่คอมมูนิสต์ แต่เป็นลัทธิทุนนิยมโดยรัฐ“

นอกจากสาเหตุที่ Orwell กล่าวมาแล้วข้างต้น รัสเซีย ยังได้เปลี่ยนนโยบายตัดความช่วยเหลือที่เคยให้แก่ฝ่ายสาธารณรัฐจึงเป็นสาเหตุอีกประการที่ทำให้รัฐบาลต้องพ่ายแพ้เรยวิ่งขึ้น ในปี ค.ศ. 1939 เมืองบาร์เซโลนา ถูกยึดในเดือนมีนาคม ในเดือนมีนาคม ภายในการรุ่งมาดริด ได้เกิดการจลาจลขึ้นโดยฝ่ายคอมมูนิสต์กับฝ่ายต่อต้านคอมมูนิสต์ ในวันที่ 28 มีนาคม กองทัพของฝ่ายชาตินิยมก็เดินทัพเข้าสู่กรุงมาดริดหลังจากที่ปิดล้อมอยู่เป็นเวลานาน กลุ่มต่อต้านนายพลฟรังโกรในเมืองอื่น ๆ ก็ค่อย ๆ ถล่มตัวรวมทั้งในเมือง瓦เลนเซีย สองครามกลางเมืองสเปนก็ได้ลื้นสุดลงหลังจากที่ต่อสู้กันมานานถึง 3 ปี โดยมีผู้คนเสียชีวิตไปประมาณ 600,000 คน ต่อมาในวันที่ 1 เมษายน ค.ศ. 1939 นายพลฟรังโก ก็ได้ประกาศการยุติสังคามกลางเมืองลงอย่างเป็นทางการ¹⁵

¹⁴ สดีส (แมป), แต่คากาโนเนีย, หน้า คำนำ

¹⁵ Henry Kamen, A Concise History of Spain, p. 162.

กิจกรรมการศึกษา ๕

ให้นักศึกษาบอกรายทางเหตุผลของความต้องการที่ต้องการให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียนในด้านภาษาและวรรณรัฐในด้านภาษาและการกล่าวอ้าง

สรุป

มีบางคนให้คำจำกัดความสังคมกลางเมืองสเปนว่าเป็นสมือนกับสังคมครุ่นเคือง ที่ต้องต่อสู้กับการปกครองในระบบคอมมูนิสต์ หรือการต่อต้านลัทธิฟاشิสต์ ผลที่สำคัญคือ การล้มการปกครองในระบบสาธารณรัฐมาสู่การปกครองในระบบเผด็จการ (Dictatorship) ที่มีความใกล้ชิดกับกลุ่มอักษะ (Axis Powers) ความล้มเหลวของสาธารณรัฐที่ 2 เกิดขึ้นจากความคิดที่เป็นประชาธิปไตยที่ต้องการนำสเปนเข้าไปสู่การปกครองและรูปแบบของรัฐสมัยใหม่ และต้องการให้ประเทศสเปนเป็นประเทศของกลุ่มนักชนบทอาชีพ แต่สาธารณรัฐที่ 2 ก็ไม่สามารถรักษาอำนาจเจ้าได้ จึงทำให้กลุ่มปฏิริยาซึ่งเป็นฝ่ายเสียประโยชน์ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มต้องการกลับเข้ามามีอำนาจคือ กลุ่มนิยมชาติรัฐ และกลุ่มที่จะนำสเปนกลับไปสู่การปกครองในระบบเผด็จการอีกครั้ง ทั้ง 2 กลุ่มต้องกล่าวจะไม่ยอมเจรจาใด ๆ กับรัฐบาลสาธารณรัฐ ส่วนประชาชนผู้เป็นตัวกลางก็ถูกแบ่งแยกเลือกเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพื่อรักษาดุลอำนาจทางการเมือง และเมื่อก็ได้แสดงความชัดเจนว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ทหารซึ่งมีหัวนิยมและหัวอาชญาค้ายึดอำนาจ ชัยชนะของกลุ่มชาตินิยมในครั้งนี้เท่ากับเป็นการช่วยประเทศสเปนให้หลุดพ้นจากความวุ่นวายที่เกิดขึ้นด้วยจำนวนเชื้อชาติที่ต้องสังเวยไปเป็นจำนวนมาก เพื่อแลกกับความสงบสุขในลัทธิและกฎหมายได้การปกครองของรัฐบาลที่เข้มแข็ง

การประเมินผลท้ายบท

1. จงกล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของสาธารณรัฐที่ 2
2. จงกล่าวถึงสาเหตุที่นำไปสู่สังคมกลางเมือง ซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างปี ค.ศ. 1936-1939